

та виявляти будь-які порушення. Стосовно слідчих, для найбільш ефективного та результативного перебігу кримінального провадження, потрібно проводити регулярні навчання щодо правильного проведення одночасних допитів, зокрема щодо розпізнавання психологічного тиску та маніпуляцій.

Такі заходи допоможуть зменшити ризики, пов'язані з одночасним допитом, і забезпечать більш ефективний та справедливий кримінальний процес. Застосування цих заходів дозволить вирішити існуючі правові проблеми, забезпечити належний захист прав учасників кримінального процесу та підвищити ефективність одночасного допиту як інструменту отримання достовірних свідчень.

Список використаних джерел:

1. Бондар В. С. Одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб як елемент тактичної операції в розслідуванні злочинів, учинених злочинними спільнотами. *Прикарпатський юридичний вісник*. – URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v6_2022/32.pdf.
2. Сімонович Д.В., Лозова С.М. Методичні рекомендації щодо проведення одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб. *Законодавче забезпечення правоохоронної діяльності*. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7c092c52-1e08-49c7-b098-6845570e5b04/content>.
3. Поліванова І. О. Щодо одночасного допиту кількох уже допитаних осіб. *Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу*. Харків. 2017. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/08_11_2017/pdf/147.pdf.

Санакоев Д. Б.

завідувач кафедри кримінального
процесу Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Україна сьогодні стикається з низкою глобальних безпекових викликів, зумовлених військовою агресією російської федерації з одного боку, та набуттям статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу з іншого. Наведене зумовлює необхідність вжиття практичних заходів, спрямованих на досягнення міжнародних стандартів забезпечення верховенства права, дотримання прав і свобод людини, а також здатності виконувати зобов'язання, узяті на себе Україною за Угодою про асоціацію з Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами [1] та визначені пріоритетними у Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки [2]. Вказане корелює і ситуацією у Європейському

Союзи, адже організована злочинність лишається головним викликом його внутрішній безпеці, а протидія їй – одним із напрямів міжнародної політики ЄС, яка потребує скоординованих дій і подолання міждержавних законодавчих колізій [3].

Сучасна організована злочинність постійно розвивається, чому сприяють такі глобальні соціально-економічні процеси як урбанізація, міграція, формування єдиного світового інформаційно-культурного простору [4]. Відповідно, правоохоронні органи стикаються з непростим завданням прогнозування та запобігання майбутнім кримінальним правопорушенням.

Із розвитком технологій, засобів зв'язку і транспорту, розширенням міжнародної комерційної та економічної діяльності, організована злочинність виходить на світовий рівень. Руйнівний потенціал організованої злочинності використовується із воєнною та політичною метою, про що свідчать спроби спеціальних служб російської федерації підживлювати сепаратистські настрої, використовувати організовані злочинні угруповання і корумпованих посадових осіб, намагаючись зміцнити інфраструктуру впливу [5].

Крім того, злочинна поведінка постійно змінюється, а точні дані та прогнозні моделі часто відсутні, що ускладнює виявлення потенційних загроз. Традиційні методи виявлення та запобігання організованим злочинності виявилися неадекватними, що призвело до розробки нових моделей її розуміння та планування нових стратегій боротьби з нею.

Наслідком пошуку та реалізації таких моделей стало прийняття Стратегії боротьби з організованою злочинністю (2020) [6] (далі – Стратегія. Д.С.), яку було розроблено, у т.ч., із метою реалізації Стратегії національної безпеки України (2015) та Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності.

Загалом позитивно оцінюючи факт прийняття Стратегії, маємо констатувати відсутність системності у розробці та прийнятті нормативних актів такого рівня. Означену проблему змістовно досліджували у своїх наукових розвідках О.С. Доценко, В.І. Литвиненко, Р.В. Перелигіна, Д.Б. Санакоєв, О.Ю. Шостко та інші вітчизняні вчені [3; 7-10], тому зупинимось лише на окремих, раніше не досліджених, аспектах цієї проблеми.

Так, Стратегію було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України 16.09.2020 року. Серед основних напрямків її реалізації було визначено, зокрема, такі:

1) *запровадження механізмів координації та взаємодії у сфері боротьби з організованою злочинністю*, що передбачало утворення і функціонування Національного координатора для організаційного забезпечення реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, ефективного функціонування механізмів координації, взаємодії, моніторингу та звітності через забезпечення реалізації механізму стратегічних комунікацій у сфері боротьби з організованою злочинністю [6];

2) *інформаційно-аналітичне забезпечення державних органів, що*

беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, що передбачало запровадження в їх діяльності системи проведення кримінального аналізу та аналізу ризиків організованої злочинності за стандартами ЄС, а також системи оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (SOCTA Україна) [6].

За два роки після схвалення Стратегії, 27.09.2022 року, розпорядженням Кабінету Міністрів України № 850-р було затверджено План заходів з її реалізації [11], що дозволяє нам констатувати хаотичність у прийнятті стратегічно важливих рішень протягом 2020-2022 років, а також унеможливлення ефективності впровадження заходів з протидії організованій злочинності у період активної фази відсічі збройної агресії російської федерації.

У досліджуваному контексті, на виконання п. 3 Плану [11], 28.08.2024 року на розгляд Кабінету Міністрів України був поданий Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» щодо утворення Міжвідомчої координаційної комісії у сфері боротьби з організованою злочинністю (Національного координатора) [12], який станом на 01.11.2024 року перебуває на розгляді у Комітеті Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності. Тобто, відсутність Національного координатора прямо свідчить про відсутність дієвих механізмів координації у сфері боротьби з організованою злочинністю в умовах воєнного стану.

Щодо запровадження системи оцінки загроз тяжких злочинів та організованої злочинності (SOCTA Україна) зазначимо, що незважаючи на розпочату 2017 року роботу у цьому напрямку, лише 26.01.2022 року Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову №59 «Деякі питання запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна», якою утворено Міжвідомчу робочу групу з питань координації запровадження системи оцінки SOCTA Україна [13] та затверджено Порядок збирання і узагальнення інформації та здійснення оцінювання загроз організованої злочинності та тяжких злочинів відповідно до системи оцінки SOCTA Україна [14].

Наказами МВС України від 08.11.2023 року № 802, а також від 22.06.2023 року № 513 було затверджено Інструкцію з формування та ведення автоматизованої інформаційної підсистеми «SOCTA» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» [15] та форми облікових карток «Організована група та/або злочинна організація», «Сфери злочинної діяльності». Наслідком вжитих заходів став перший звіт про результати оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності – SOCTA Україна, оприлюднений лише в квітні 2024 року та який охопив 2019-2022 роки [4].

Отже, основними проблемними питаннями формування державної стратегії протидії організованій злочинності на сьогодні вважаємо відсутність

системного підходу до ведення боротьби з нею, а також своєчасної консолідованої оцінки загроз організованої злочинності, що прямо визнані Стратегією загальними загрозами організованої злочинності в Україні [6]. З метою удосконалення вказаних напрямків та формування ефективної державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю вважаємо за необхідне у період до 01.10.2025 року: 1) утворити / визначити шляхом прийняття відповідного Закону, постійного Національного координатора з питань боротьби з організованою злочинністю; 2) здійснити оцінювання загроз організованої злочинності та тяжких злочинів за період до 31 грудня 2024 р.; 3) затвердити основні напрями (пріоритети) боротьби з організованою злочинністю; 4) розробити та затвердити комплексні плани заходів із протидії організованій злочинності (за кожним пріоритетом), за прикладом впровадження Циклів політики ЄС, впровадження стратегічних планів та щорічних Планів дій через проєкт ЕМРАСТ під керівництвом Національного координатора [10]; 5) провести моніторинг та оцінки стану реалізації Стратегії боротьби з організованою злочинністю.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text.
2. Указ Президента України від 11.05.2023 року № 273/2023 «Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>.
3. Шостко О.Ю. Сучасна політика ЄС у сфері протидії організованій злочинності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 21. Частина II. Том 3. Ужгород, 2013. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/17198/1/Shostko_257%E2%80%9393261.pdf.
4. Звіт про результати оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності – СОСТА Україна (2019-2022). Київ: ТОВ «Компанія ВАІТЕ», 113 с.
5. Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
6. Стратегія боротьби з організованою злочинністю (схвалена розпорядженням КМУ від 16 вересня 2020 р. № 1126-р) // Урядовий кур'єр від 19.09.2020 р. № 183.
7. Доценко О.С. Стратегічна мета та тактичні завдання протидії організованій злочинності в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2019 № 41 том 1. URL: https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc41/part_1/18.pdf.
8. Литвиненко В.М. Проблеми реалізації стратегії боротьби з організованою злочинністю на сучасному етапі. Право.ua. № 3, 2020. URL: https://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/2020/12/118-_Lytvynenko.pdf.
9. Перелигіна, Р., Дмитришак, Ю. Щодо стратегії боротьби з організованою злочинністю (на прикладі України та Іспанії). Часопис Київського університету права, (4), 320-324. URL: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2019.55>.

10. Санакоєв Д., Вашко А., Єфімов В. Імплементация європейської методології SOCTA в протидії організованим злочинності в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 1 (116). С. 213-220.

11. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 р. № 850-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії боротьби з організованою злочинністю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-2022-%D1%80#Text>.

12. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» щодо утворення Міжвідомчої координаційної комісії у сфері боротьби з організованою злочинністю (Національного координатора). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/44806>.

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2022 р. № 59 «Деякі питання запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2022-%D0%BF#Text>.

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2022 р. № 59 «Порядок збирання і узагальнення інформації та здійснення оцінювання загроз організованої злочинності та тяжких злочинів відповідно до системи оцінки SOCTA Україна». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2022-%D0%BF#n61>.

15. Наказ МВС України від 08.11.2023 року № 802 «Про затвердження Інструкції з формування та ведення автоматизованої інформаційної підсистеми «SOCTA» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2041-23#Text>.

Свєтловська Д. В.

курсант факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції
України Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Єфімов М. М.,

професор кафедри криміналістики
та домедичної підготовки,
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ, ВЧИНЕНОЇ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Показання відіграють ключову роль у встановленні обставин, що підлягають доказуванню у будь-якій категорії кримінальних проваджень. Як очевидець та жертва злочину, саме потерпілий володіє детальною інформацією про важливі факти та обставини кримінального правопорушення.